

Oljekutt er dårlig klimapolitikk

Er det Trump eller Putin som skal bli inspirert av vårt gode eksempel til miljøkutt i oljeproduksjonen?

Oljeland som Norge står overfor et valg i klimapolitikken. Enten kan vi forsøke å regulere ned aktiviteter som genererer CO₂-utslipp, slik de fleste andre land med klimapolitikk gjør, eller vi kan kutte oljeproduksjonen for å redusere klimautslipp på den måten.

Ingen av disse typene politikk er særlig skånsomme mot oljeindustrien. Klimapolitikk som reduserer bruken av oljeprodukter, får prisen til å falle. Investeringer i sektoren blir mindre lønnsomme. Oljekutt som klimapolitikk virker omvendt. Produserer Norge mindre olje, blir det oljeknapphet og prisen går litt opp. Den høyere oljeprisen fører til mindre bruk av olje.

Det er anslått at et miljøkutt i oljeproduksjonen på 100.000 fat om dagen vil kunne øke oljeprisen med åtte cent.

Problemet med oljekutt er at høyere oljepris gjør det fristende for andre oljeprodusenter - og kullprodusenter også - å gå inn og fylle tomrommet. Ti økonomer tilknyttet Universitetet i Oslo og Statistisk sentralbyrå gikk i juni ut i Samfunnsøkonomen og Klassekampen og anbefalte oljekutt som klimakutt. Bård Harstad er én av de ti, og i fredagskronikken i Dagens Næringsliv 20. juli utdypet han argumentasjonen - dels som et svar på et innlegg jeg hadde her i avisen 27. juni.

Selv med de ti Oslo-økonomene egne tall er oljekutt veldig dyr klimapolitikk. Tiltakskost kommer fort opp i 2000 til 3000 kroner per tonn utslipp, og det er for eksempel tyve ganger så mye som kullkraftindustrien i Europa møter som kvotekostnad. Men det kan være verre enn så.

Et nøkkelspørsmål er hvor mye av våre oljekutt som bare fører til mer oljeproduksjon andre steder. Harstad og de andre Oslo-økonomene viser til erfaringstall. Men oljemarkedet er ikke noe alminnelig frikonkurransemarked: Olje produseres av noen få store aktører med skiftende strategiske interesser. Det kan være tvisomt å se bakover etter en stabil tilbudselasitet for olje. Skiferolje har fått en mye viktigere plass i markedet helt i det siste, dette har økt produksjonsfleksibiliteten i markedet.

Det er blitt mer sannsynlig nå enn før at norske oljekutt bare blir møtt med økning andre steder, skriver artikkelforfatteren. Her fra boreriggen «Leiv Eiriksson» i Barentshavet. Foto: Aleksander Nordahl

Innlegg Kjell Erik Lommerud

Kjell Erik Lommerud, professor i samfunnsøkonomi ved UiB.

Det er blitt mer sannsynlig nå enn før at norske oljekutt bare blir møtt med økning andre steder.

Harstad har i sin forskning argumentert for at kutt i produksjonen av kull eller olje ikke trenger å bli så dyrt, siden det ikke er så mye vi tjener på de marginale feltene likevel. Det er et åpent spørsmål hvor lite lønnsomme marginale felt på norsk sokkel er. Kostnadsnivået kommer ned, og oljeprisen går opp.

Det finnes felt som er blitt lite lønnsomme fordi noe gikk galt i

DN 20. juli

forhold til planene, for eksempel overskridelsene på Goliat. Men det er ikke relevant: Det vi må se på, er forventet lønnsomhet av et felt ved igangsettelse. Oljeindustrien bruker svært høye avkastningskrav, så forventet samfunnsøkonomisk lønnsomhet er god for alt som faktisk settes i drift.

Harstad sier at det er lettere å få til oljekutt som klimapolitikk hvis en koalisjon av miljøbevisste oljeprodusenter går inn for dette. Sjansen blir mindre for at andre øker produksjonen mens vi kutter. Dette grenser mot det naive. En tredjedel av oljen som produseres i dag kommer fra USA, Russland og Saudi-Arabia. Andre store oljeland

er Irak, Iran, Venezuela, Nigeria, Mexico og Angola.

Er det Trump eller Putin som skal bli inspirert av vårt gode eksempel til miljøkutt i oljeproduksjonen?

Kostnadene ved oljekutt beregnes som kostnader for Norge. Energiøkonomen Severin Boerenstein har pekt på at selv små endringer i oljeprisen vil ha massive overføringseffekter på verdensbasis fra dem som konsumerer olje til - i hovedsak - en rekke autokratiske regimer. Med vanlig klimapolitikk går overføringene heldigvis den motsatte veien.

Det finnes klimatiltak som er like dyre som oljekutt, men den typen politikk har iallfall et siktemål om også å utvikle teknologi eller kunnskap, som støtten til fornybare teknologier i en tidlig fase. Oljekutt er bare dyrt og helt uten kunnskapsutvikling.

Det er nettopp gjennom kunnskapsutvikling et lite land kan påvirke det globale klima-problemet.

Bård Harstad opponerer mot at norsk oljeindustri er den reneste i verden: Det er sant at der oljen bare piples opp av ørkensanden, krever utvinn-

gen lite energi - og det gir lite utslipp. Det relevante er at den vanlige klimapolitikken, rettet mot utslipp fra oljeproduksjonen og ikke mot oljeproduksjonen selv, har gjort norsk oljeproduksjon mye renere, og for nye felt er vi kanskje blant de reneste i verden.

Kjell Erik Lommerud, professor i samfunnsøkonomi ved Universitetet i Bergen

Mer debatt s. 24-26 →

Blokkjede-teknologi kan spare Norge for milliardbeløp i offentlig sektor

Arne Norheim, administrerende direktør IBM Norge

Debattansvarlig: Vidar Ivarsen Telefon: 22 00 10 59 Sentralbord: 22 00 10 00 Epost: debatt@dn.no Telefaks: 22 00 11 10

Hovedinnlegg/kronikk: Maks 4500 tegn inklusive mellomrom Underinnlegg/replik: Maks 1500 tegn (ca. 250 ord) Legg ved portrettfoto.

Alt stoff som leveres til Dagens Næringsliv, må produseres i henhold til Vær varsom-plakaten. Dagens Næringsliv betinger seg retten til å lagre og utgi alt stoff i avisen i elektronisk form, også gjennom samarbeidspartnere. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innsendte manuskripter. Debattinnlegg honoreres ikke.